

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Oktawian Nawrot

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z protestu A.P.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzonego na dzień 15 października 2023 r.,

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 21 listopada 2023 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem z 25 października 2023 r. (data nadania w zagranicznej placówce pocztowej w Belgii) Skarżąca złożyła protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego, zarządzonego na dzień 15 października 2023 r., domagając się jego unieważnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm.; dalej: „u.r.o.”), protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego wnosi się do Sądu Najwyższego na piśmie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyniku referendum przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, stosownie do treści art. 34 ust. 2 u.r.o., do warunków i trybu wnoszenia protestu stosuje się odpowiednio przepisy Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm.; dalej: „k.wyb.”). Oznacza to, że siedmiodniowy termin, określony w art. 34 ust. 1 u.r.o., do wniesienia protestu referendalnego zaczyna biec od dnia następnego po dniu ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyniku referendum w Dzienniku Ustaw, przy czym nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego (art. 241 § 1 *in fine* k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o.).

Jednocześnie w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dla oceny, czy protest został wniesiony w terminie znaczenie ma uwzględnienie daty właściwej dla wybranego przez składającego protest sposobu jego wniesienia. Jeżeli zatem wnoszący protest decyduje się na złożenie go bezpośrednio w Sądzie Najwyższym, ocena tego, czy protest jest złożony w terminie następuje przez pryzmat daty wniesienia bezpośrednio do Sądu Najwyższego. W sytuacji natomiast, gdy wniesienie protestu następuje za pośrednictwem polskiej placówki operatora pocztowego, ocena dochowania terminu następuje wyłącznie w kontekście daty stempla pocztowego placówki nadawczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 listopada 2019 r., I NSW 99/19). Analogiczne dotyczy wniesienia protestu do konsula RP – data wniesienia protestu na ręce urzędnika konsularnego równoznaczna jest z wniesieniem jej do Sądu Najwyższego (Skarżąca z takiej możliwości, przewidzianej w art. 241 § 2 zd. 1 k. wyb., jednak nie skorzystała). Równoważność nadania protestu na poczcie z wniesieniem go do SN dotyczy jednakże jedynie placówki pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe. Nadanie protestu w placówce operatora zagranicznego nie jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu

Najwyższego. W tym zakresie, wobec obowiązywania w regulacjach prawa wyborczego własnych rozwiązań (art. 241 k. wyb.), nie znajduje zastosowania art. 165 § 2 k.p.c. Data nadania pisma u operatora zagranicznego (w tym podmiotu z państw UE) nie wiąże się z fikcją prawną wpłynięcia pisma do Sądu Najwyższego. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 1978 r., IV CZ 130/78, postanowienie Sądu Najwyższego z 22 września 1999 r. I CKN 672/99) datą równoznaczną z wniesieniem pisma procesowego do sądu polskiego w przypadku nadania go w zagranicznym urzędzie pocztowym jest data jego wpłynięcia do polskiego urzędu pocztowego. To stanowisko orzecznicze nadal pozostaje aktualne w odniesieniu m.in. do nadanych u zagranicznego operatora pocztowego protestów wyborczych lub referendalnych (obecnie jest ono natomiast, w związku brzmieniem art. 165 § 2 k.p.c., nieaktualne w przypadku pism przedkładanych w procesie cywilnym pochodzących z państw członkowskich UE). Tym samym datę wniesienia do Sądu Najwyższego protestu referendalnego lub wyborczego nadanego u zagranicznego operatora pocztowego, określa data jego wpłynięcia do polskiej przestrzeni prawnej (przejęcia go przez operatora krajowego wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe).

Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej o wynikach głosowania i wyniku referendum przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r. zostało wydane w dniu 17 października 2023 r. i opublikowane w Dzienniku Ustaw w dniu 18 października 2023 r. pod pozycją 2236. Oznacza to, że siedmiodniowy termin do wnoszenia protestów przeciwko ważności referendum rozpoczął bieg w dniu 19 października 2023 r. i upłynął z dniem 25 października 2023 r.

Tymczasem w niniejszej sprawie, co prawda protest referendalny został nadany za pośrednictwem poczty belgijskiej w dniu 25 października 2023 r., jednakże, jak wskazuje włączony w akta sprawy (k. 6-8) wydruk portalu śledzenia przesyłki belgijskiego operatora pocztowego „B.”, dopiero w dniu 28 października 2023 r., przesyłka zawierająca protest przyjęta została na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (by finalnie trafić do Sądu Najwyższego 31 października 2023 r.), a zatem już po zakończeniu biegu terminu, o którym mowa w art. 34 ust. 1

u.r.o. Powoduje to konieczność pozostawienia protestu Skarżącej bez dalszego biegu, jako wniesionego z uchybieniem terminu do jego wniesienia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 243 § 1 *in principio* k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., postanowił jak w sentencji.

(r.g.)

[ms]